

1745. 2den Del. af Lovf. indeh. Best. om

Kaadigheden over Fæstebøndergods. 1746

dette er Udtrykket —, saa maa der ogsaa være al Anledning for dem til at vedtage den Bestemmelse, der i saa Henseende er foreslaaet af Udvalgets Mindretal. — Den eneste Betænkelighed, som det forekommer mig, at der i Virkeligheden kunde være ved at gaa ind paa en Improvisation i saa Henseende, maatte være den, om Grændsen ogsaa var sat rigtig. Men paa dette Punkt er jeg jo saa heldig at være i fuld Overensstemmelse med den ærede Ordfører — jeg erkjender det, naar det er sjelden Gang sker, idet ogsaa han mener, at den rette Grænse for, hvad der kan og bør betragtes som og bevares som en Gaard, er et selvstændigt Jordbrug, stort nok til at ernære en Gaardmandsfamilie. Dette er netop det Udtryk, som er brugt i Mindretallets Forslag. — Den ærede Ordfører indvendte nu rigtig nok endvidere imod den her henhørende Bestemmelse i Mindretallets Forslag, at den ikke passede ind i hele Lovforslagets Række. Men — den ærede Ordfører maa forlade mig — det forekommer mig, at denne Række netop er saa umaadeligt vid, at der egentlig er Plads til, hvad man vil stille ind i den, og jeg tror ikke, at den omhandlede Bestemmelse paa nogen Maade kan siges at staa fjernere fra de væsentligere Bestemmelser i Lovforslaget end saa mange andre Bestemmelser, der findes i samme.

Jeg kommer nu dernæst til den høitærede Indenrigsministers Indvending imod Mindretallets Forslag, som jo i det Væsentlige var den, at dette indeholdt for Lidet. Den høitærede Minister erkjendte selv, at de af Mindretallet foreslaaede Bestemmelser vare tilstrækkelige til i det Væsentlige at forhindre det, som han betegnede som Misbrug af Godsejernes tidligere Omdelingsret. Han anførte vel eksempelvis, at man kunde tænke sig Tilfælde, hvor de af Mindretallet foreslaaede Bestemmelser dog ikke fuldstændig vilde kunne forhindre noget Saa-dant; men jeg tror ikke at have misforstaaet den ærede Minister, naar jeg mener, at han mere nævnte dette for at gjøre opmærksom paa, at Bestemmelserne ikke vare fuldstændig udtøm-

pende, end egentlig som en væsentlig Indvending mod Mindretallets Forslag. Den egentlige Indvending imod dette, som den høitærede Minister fremkom med, var derimod den, at Indholdet, som sagt, var for Lidet, og at han navnlig dert savnede et Sideslykke til §§ 7 og 8 i Regjeringsforslaget. Denne Indvending vilde ikke have kunnet gjøres gjældende, dersom Mindretallets Forslag havde været stillet ikke som et Forslag til en hel ny, særskilt Lov, men som Forslag til at erstatte enkelte Paragrafer i det oprindelige Lovforslag. Det er det nu imidlertid engang ikke, og forsaavidt er altsaa den høitærede Ministers Indvending imod Vedtagelsen af Mindretallets Forslag jo fuldstændig berettiget; saasnart han ubetinget holder fast ved Lovforslagets §§ 7 og 8. Men hans Indvendinger imod, at §§ 7 og 8 kom til at udgaa, forekom mig ikke at have tilstrækkelig Styrke; i det Mindste kunde de ikke overbevise mig. Den ærede Indenrigsminister anførte, at man ikke kunde ignorere den politiske Betydning af disse Paragrafer, og han sagde, at han haabede gjennem Vedtagelsen af saadanne Bestemmelser som dem, han dert havde foreslaaet, at kunne bringe Fæstespørgsmaalet til Ro. Men hvorpaa støttede den ærede Minister denne sin Formening? Den ærede Minister støttede, saavidt jeg kunde opfatte ham, denne sin Formening væsentlig paa, at hele Fæstespørgsmaalet efter hans Mening nu kun havde en forholdsvis lille Betydning, og at den tidligere Agitation, der var foranlediget ved dette Spørgsmaal, snart vilde give Plads for langt videregaaende Bevægelser. Men dersom dette var saa, dersom Agitationen virkelig var hendød, og dersom Fæstespørgsmaalet væsentlig havde tabt sin Betydning, saa forekommer det mig klart, at det netop maatte være en Grund til nu at lade det gaa til Ro ganske ved sig selv. I det Mindste maatte det i mine Tanker være en Grund mindre for dem, der i det Hele taget ville indlade sig paa at tilkjøbe sig Fred, paa at tilkjøbe sig Ro, til nu at gaa ind paa